

VERZOEK OM INPUT VOOR EEN EFFECTBEOORDELING

BENAMING VAN HET INITIATIEF	Europees initiatief inzake klimaatveerkracht en risicobeheer
LEIDEND (VERANTWOORDELIJKE EENHEID) DG	Directoraat-generaal Klimaat, eenheid E1: Paraatheid en Adaptatie
VERWACHT SOORT INITIATIEF	Wetgevende en niet-wetgevende maatregelen
INDICATIEVE PLANNING	Vierde kwartaal 2026
AANVULLENDE INFORMATIE	Aanpassing aan de klimaatverandering

A. Politieke context, probleemomschrijving en subsidiariteitscontrole

Politieke context

In overeenstemming met de [politieke beleidslijnen](#) van de Commissievoorzitter zal het Europees initiatief inzake klimaatveerkracht en risicobeheer bestaan uit een breed kader en actieplan ter ondersteuning van de EU-landen, met name inzake paraatheid en planning, en zorgen voor regelmatige, wetenschappelijk onderbouwde risicobeoordelingen. Het komt tegemoet aan verzoeken van het [Europees Parlement](#) en de [Raad](#), de aanbevelingen van de [Europese Rekenkamer](#) en de [Europese wetenschappelijke adviesraad inzake klimaatverandering](#), evenals de bevindingen uit de [Europese klimaatrisicobeoordeling](#). In het verslag van [president Niinistö](#) wordt gesteld dat het waarborgen van klimaatveerkracht in de hele economie, samenleving en infrastructuur cruciaal is voor de continuïteit van maatschappelijke kernfuncties.

Dit initiatief is een essentieel onderdeel van een bredere beleidsagenda om de welvaart, de veiligheid en het concurrentievermogen van Europa op te schroeven. Het zal nauw verbonden zijn met de bepalingen inzake klimaatbestendigheid en paraatheid van:

- [Het kompas voor concurrentievermogen](#)
- [De strategie voor een paraatheidsunie](#)
- [De visie voor landbouw en voedsel](#)
- [De mededeling van de Commissie over het volgende meerjarig financieel kader](#)
- [De Clean Industrial Deal](#)
- [De strategie voor waterweerbaarheid](#)
- [Het Europees oceaanpact](#)
- [Het actieplan voor het AI-continent](#)

Het initiatief wordt aangestuurd door commissaris Hoekstra en zal — zoals beschreven in zijn [opdrachtbrief](#) — voortbouwen op de [EU-adaptatiestrategie van 2021](#), de bepalingen omtrent adaptatie van de [Europese klimaatwet](#) van 2021, de [verordening van 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie](#) en het [verslag van 2024 over de herziening ervan](#), de [mededeling van de Commissie over klimaatrisicobeheer](#) en de geboekte vooruitgang in verband met de [EU-adaptatiemissie](#).

Probleem dat met het initiatief wordt aangepakt

Europa kampt in toenemende mate met aanzienlijke verliezen, verwoestingen en kosten als gevolg van klimaatgerelateerde effecten en risico's, waaronder frequentere en intensere hittegolven en perioden van droogte en zware regenval. Dit alles treft zowel mensen in de stad als op het platteland.

De [Europese klimaatrisicobeoordeling](#) legde 36 belangrijke risico's bloot en toonde aan hoe die in onderlinge wisselwerking tot systeembrede uitdagingen kunnen leiden, met een impact op de bebouwde omgeving en infrastructuur, voedselsystemen, de volksgezondheid, de economie en overheidsfinanciën, ecosystemen en water ... stuk voor stuk pijlers waarop het leven en de economie steunen. Ook werd erin

aangetoond dat Europa onvoldoende voorbereid is, en dat sommige risico's al kritieke niveaus hebben bereikt.

Zowel de EU als de lidstaten moeten hun paraatheid ten aanzien van klimaatrisico's en de doeltreffende aanpak ervan dan ook aanzienlijk verbeteren¹.

Een sterk samenspel van barrières blijft dat echter beletten, waaronder:

- gedragsbarrières (bv. cognitieve vooroordelen, kortetermijndenken, risicobewustzijn en -perceptie, ontkenning en misinformatie);
- financiële barrières en marktfalen (bv. gebrek aan financiering, prijssignalen die geen afspiegeling zijn van de werkelijke sociale kosten van de toenemende klimaatrisico's, gescheiden prikkels, moreel risico en meeliftgedrag);
- institutionele barrières (bv. zwakke governance, versnipperd of ontoereikend beleid, machtsdynamiek, gevestigde belangen, kwetsbare groepen met onvoldoende stemgewicht, korte verkiezingscycli, silo's en diffusie van verantwoordelijkheid);
- regelgevingsbarrières (bv. ontoereikende of tegenstrijdige regelgeving, wetten, de bestaande wettelijke verplichting om vooruitgang te boeken met veerkracht en adaptatie is niet gekoppeld aan bepalingen om te zorgen voor een vlotte uitvoering, ontoereikende bepalingen over de bekendmaking van risico's); en
- kennis- en informatiebarrières (bv. beperkt inzicht in de gevolgen van klimaatverandering, kwetsbaarheden en adaptatie-opties, beperkte toegang tot gegevens over de huidige effecten, sociale media-algoritmen).

Om die barrières te overwinnen, is er dringend nood aan een krachtige en brede beleidsinterventie.

Grondslag van het EU-optreden (rechtsgrondslag en subsidiariteitscontrole)

Rechtsgrondslag

De voorgenomen rechtsgrondslag is artikel 192, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Afhankelijk van de ontvangen feedback en de bevindingen van de effectbeoordeling kunnen andere rechtsgrondslagen in aanmerking worden genomen.

Praktische noodzaak van EU-optreden

De klimaateffecten en -risico's zijn al op het hele EU-grondgebied voelbaar, en ze nemen toe. Alle belanghebbenden op EU-, nationaal, regionaal en lokaal niveau moeten dan ook efficiënt en in synergie samenwerken.

Veel klimaatgerelateerde effecten en risico's treffen alle EU-landen. Stroomgebieden, energienetwerken, vervoersnetwerken, toeleveringsketens, ecosystemen, markten en samenlevingen overstijgen nationale grenzen. Negatieve gevolgen als overstromingen, bosbranden, stormen of hittegolven kunnen dus gemakkelijk in meerdere landen toeslaan. EU-optreden is dan ook cruciaal om nationale, regionale en lokale initiatieven kracht bij te zetten en aan te vullen en kan uiteindelijk ook een inspiratiebron zijn voor internationale activiteiten.

Klimaatrisico's bestrijken bovendien een heleboel beleidsterreinen die onder gedeelde bevoegdheid of exclusieve EU-bevoegdheid vallen. Bijgevolg vormen zij een bedreiging voor de centrale verantwoordelijkheden en doelstellingen van de EU, zoals veiligheid, sociale rechtvaardigheid en bescherming, economische en territoriale cohesie, volksgezondheid, voedselzekerheid, een goed

¹ Mededeling van de Commissie: “Klimaatrisico's beheren — De bevolking en de welvaart beschermen”. COM(2024) 91 final.

werkende interne markt en milieubescherming. Dat noopt tot daadkrachtige inzet op klimaatveerkracht en paraatheid in alle relevante sectorale beleidsmaatregelen van de EU.

Tot slot zet de EU zich sinds 1992 internationaal in voor mondiale overeenkomsten inzake klimaatverandering. Die inzet omvat de noodzaak om verdere vooruitgang te boeken op weg naar de mondiale doelstelling voor adaptatie in het kader van artikel 7 van de Overeenkomst van Parijs.

Initiatieven op EU-niveau zijn dan ook broodnodig om het gecoördineerde, efficiënte, doeltreffende en transformerende optreden mogelijk te maken dat nodig is om de uitdaging van de klimaatverandering het hoofd te bieden.

B. Doelstellingen en beleidsopties

Zonder actie zouden de toenemende frequentie en ernst van de klimaateffecten almaar meer schade, verliezen en kosten met zich meebrengen. Bovendien zou de EU de voordelen mislopen die samenhangen met meer klimaatveerkracht en paraatheid. Samen zouden die verliezen, kosten en gemiste voordelen de verwezenlijking van de kerndoelstellingen van de EU rechtstreeks ondermijnen.

De belangrijkste doelstelling van het initiatief is daarom een ambitieuzere, bredere en coherenter EU-aanpak van klimaatveerkracht en paraatheid vast te stellen, die de afzonderlijke lidstaten en het EU-niveau als geheel bestrijkt. Het initiatief zal volledig worden afgestemd op de beginselen van evenredigheid en subsidiariteit. Er zal ook aandacht uitgaan naar de nood aan vereenvoudiging, bijvoorbeeld door te zorgen voor minder administratief werk om de vooruitgang met betrekking tot klimaatadaptatie te monitoren en er verslag over uit te brengen.

Het initiatief zal in principe zowel niet-wetgevende als wetgevende maatregelen omvatten. De voor- en nadelen van verschillende beleidsopties — variërend van juridisch bindende regels tot economische instrumenten en informatietools — zullen tijdens de effectbeoordeling op een transparante manier worden beoordeeld.

Het initiatief zal nastreven dat investeringen die aan de gevolgen van klimaatverandering onderhevig zijn, allemaal bestand zijn tegen klimaatrisico's die tijdens hun levensduur kunnen optreden ("veerkracht door ontwerp"). Het zal toewerken naar verantwoorde governance rond klimaatveerkracht door gebruik te maken van gemeenschappelijke klimaatreferentiescenario's, meer geharmoniseerde risicobeoordelingen, betere planning en uitvoering, en efficiëntere monitoring, rapportering en evaluatie. Het zal gericht zijn op een betere benutting van financiering en op de consolidering en vereenvoudiging van bestaande wettelijke verplichtingen (zoals de Europese klimaatwet en de verordening inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie).

Voorts zal het inzetten op een grotere klimaatbestendigheid in alle relevante sectoren. Ook zal het commerciële kansen voor kmo's en anderen stimuleren, door te zorgen voor meer potentieel om te innoveren, nieuwe projectenpijplijnen op te zetten en markten voor producten en diensten rond klimaatbestendigheid aan te boren.

Tot slot beoogt het de bevordering van het gebruik van satelliet- en in-situgegevens, artificiële intelligentie en (digitale en andere) tools, diensten en toepassingen voor klimaatrisicobeoordelingen, planning, uitvoering, monitoring, rapportering en evaluatie.

C. Waarschijnlijke effecten

Door de klimaatveerkracht en paraatheid aan te scherpen, zal het initiatief leiden tot meer concurrentievermogen, veiligheid en welvaart in Europa, en zorgen voor de bescherming van de gezondheid en het welzijn van alle Europeanen, met positieve economische, sociale en milieueffecten als gevolg.

Het zal samenlevingen in de EU-landen beter geïnformeerd en veerkrachtiger maken, wat hen beter voorbereid maakt op klimaatrisico's en het veranderende klimaat, met positieve of minder nadelige gevolgen voor alle belanghebbenden.

Het initiatief zal stimulansen bieden voor de “één gezondheid”-benadering en een “rechtvaardige veerkracht”, met waarborging van grondrechten en gelijkheid, en rekening houdend met territoriale verschillen in klimaatrisico's en -effecten tussen EU-landen en hun regio's.

Bovendien zal het nieuwe commerciële kansen creëren, innovatie stimuleren, het concurrentievermogen opvoeren en bijdragen tot het aanbrengen van nieuwe markten voor producten en diensten rond klimaatbestendigheid, zoals watertechnologieën, regeneratieve landbouwoplossingen, hitte- en droogtebestendige gewassen, klimaatrisicoverzekering, het gebruik van ruimtegegevens, risicomodelleringsinstrumenten en klimaatbestendige bouwmaterialen. Dat biedt de mogelijkheid om Europa te positioneren als wereldleider op het gebied van klimaatveerkracht.

Het initiatief zal niet alleen een positieve bijdrage leveren aan duurzameontwikkelingsdoelstelling (SDG) 13 rond “klimaatactie”, maar ook aan verschillende andere SDG's, door blijvend in te zetten op welvaart en veiligheid in het sectorale beleid.

D. Instrumenten voor betere regelgeving

Effectbeoordeling

De voorbereiding van het initiatief zal gebeuren volgens de richtsnoeren voor betere regelgeving. Ter onderbouwing ervan is een effectbeoordeling gepland, met analytische ondersteuning door een externe contractant. De bekendmaking daarvan volgt naar verwachting in het vierde kwartaal van 2026.

Raadplegingsstrategie

De raadplegingsstrategie is bedoeld om belanghebbenden en het grote publiek bewust te maken van het initiatief, hun meningen en standpunten in te winnen en informatie te verzamelen voor empirisch onderbouwde beleidsvorming op een doeltreffende en nuttige manier.

Ze omvat een vier weken durend verzoek om input en een twaalf weken durende online openbare raadpleging (beide gepubliceerd op het portaal [Geef uw mening](#)), gerichte interviews met relevante belanghebbenden (waaronder kmo's en kwetsbare sectoren) en relevante afdelingen van de Commissie, en mogelijk een of meer [Europese burgerpanels](#) en focusgroepvergaderingen met belanghebbenden. Daarnaast zal de werkgroep Adaptatie van het Comité klimaatverandering om feedback worden verzocht via specifieke thematische vergaderingen.

Het in het kader van de raadpleging verzamelde bewijsmateriaal zal worden geregistreerd en geanalyseerd en vervolgens worden meegenomen in de effectbeoordeling. Het verzoek om input en de openbareraadplegingsdocumenten zullen in de 24 EU-talen worden gepubliceerd, zodat belanghebbenden in elk van die talen feedback kunnen geven. De [nieuwspagina](#) van DG CLIMA zal bovendien een link bevatten naar de raadpleging.

De Commissie zal haar website regelmatig bijwerken en informatie delen via haar socialemediakanalen en -netwerken en via de nieuwsbrieven van [Climate-ADAPT](#) en de [Europese waarnemingspost voor klimaat en gezondheid](#). Verder zal informatie worden gedeeld tijdens conferenties, workshops, andere evenementen en vergaderingen, met updates aan de werkgroep Adaptatie van het Comité klimaatverandering, en via gerichte media-activiteiten.

Waarom deze raadpleging?

In het algemeen heeft het geplande raadplegingsproces tot doel alle belanghebbenden bewust te maken van de ontwikkeling van het initiatief, bij te dragen tot hun inzicht in de relevantie en het belang ervan, en hun actieve deelname aan het verzoek om input, de openbare raadpleging en andere betrokkenheidsactiviteiten aan te moedigen.

Meer in het bijzonder is de raadpleging bedoeld om lacunes in kennis en bewijsmateriaal op te vullen op gebieden als klimaatrisicobeoordelingen en bekendmaking, regelgevingskaders en normen, governance en toezicht, stimulansen en handhaving, financiële kaders, grensoverschrijdende samenwerking en samenhang, sectorale beleidsverbintenissen en -bijdragen, betrokkenheid en participatie van belanghebbenden, opkomende sociaal-economische trends en technologische innovatie.

Doelgroep

Alle burgers, actoren en organisaties worden uitgenodigd een bijdrage te leveren aan dit verzoek om input en deel te nemen aan de openbare raadpleging.

Onder de belanghebbenden bij dit initiatief bevinden zich met name:

- internationale organisaties;
- Europese instellingen;
- nationale regeringen en overheidsinstanties;
- regionale en lokale overheidsinstanties en -organen;
- de particuliere sector;
- belangengroepen en niet-gouvernementele groepen;
- academische instellingen en onderzoeksinstanties;
- gemeenschappen die kampen met klimaateffecten en/of blootstaan aan opkomende klimaatrisico's.